

кафедра медицини
катастроф та
військової медицини

ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ МЕДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАСЕЛЕННЯ І ВІЙСЬК

2025

**МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
БУКОВИНСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ**

**Бірюк І.Г., Бадюк М.І., Куковська І.Л., Ковида Д.В., Панасюк О.М.,
Стефанчук В.І., Мойсюк В.Д., Іванушко Я.Г., Боднар І.О.**

ОСНОВИ ОРГАНІЗАЦІЇ МЕДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ НАСЕЛЕННЯ І ВІЙСЬК

Навчальний посібник

**Набагато легше знайти помилку, ніж істину.
Помилка лежить на поверхні, і її помічаєш
одразу, а істина прихована в глибині, і не
кожен може відшукати її.**

Йоганн Вольфганг фон Гете.

Чернівці 2025

Автори:

Бірюк І.Г., Бадюк М.І., Куковська І.Л., Ковида Д.В., Панасюк О.М., Стефанчук В.І., Мойсюк В.Д., Іванушко Я.Г., Боднар І.О.

Розглянуто і схвалено на засіданні Вченої ради Буковинського державного медичного університету

(Протокол засідання № 2 від « 25 » вересня 2025 р.)

Рецензенти:

доктор медичних наук, професор Тарас БІБІК – професор кафедри організації медичного забезпечення збройних сил Української військово-медичної академії

доктор медичних наук, професор Ярослав ЗАРУЦЬКИЙ – професор кафедри військової хірургії Української військово-медичної академії

О-75 Основи організації медичного забезпечення населення і військ (навчальний посібник) / Бірюк І.Г., Бадюк М.І., Куковська І.Л., Ковида Д.В., Панасюк О.М., Стефанчук В.І., Мойсюк В.Д., Іванушко Я.Г., Боднар І.О.. - Чернівці: Буковинський державний медичний університет, 2025. - 228 с.

У сучасному світі, де загрози набувають комплексного та непередбачуваного характеру – від техногенних катастроф до повномасштабних збройних конфліктів – захист життя і здоров'я людини є найвищим пріоритетом. Дисципліна «Основи організації медичного забезпечення населення і військ» є фундаментальним курсом, покликаним закласти міцні знання та практичні навички, необхідні для ефективної роботи в умовах надзвичайних ситуацій. Цей посібник розкриває ключові принципи та механізми функціонування медичної системи як у мирний час, так і під час бойових дій. Він об'єднує основи цивільного захисту та військової медицини, підкреслюючи їхню нерозривну єдність. У посібнику висвітлено, як відбувається медичне сортування і евакуація за призначенням, а також розгортаються етапи надання медичної допомоги від поля бою до стаціонару, і як організувати логістику медичного постачання. Особливу увагу приділено впливу сучасної зброї на структуру санітарних втрат, що є критично важливим для розуміння викликів сьогодення.

Посібник призначений для самостійної підготовки студентів-здобувачів другого (магістерського) рівня спеціальностей галузі знань 22 «Охорона здоров'я» до практичних занять з навчальної дисципліни «Основи організації медичного забезпечення населення і військ»

ПЕРЕДМОВА

У сучасному світі, де загрози набувають комплексного та непередбачуваного характеру, від техногенних катастроф до повномасштабних збройних конфліктів, захист життя і здоров'я людини стає найвищим пріоритетом. Дисципліна «Основи організації медичного забезпечення населення і військ» є фундаментальним курсом, покликаним закласти міцні знання та практичні навички, необхідні для ефективної роботи в умовах надзвичайних ситуацій.

Успішне виконання завдань, які покладаються на систему охорони здоров'я в цілому та Медичні Сили Збройних Сил України зокрема, в умовах сьогодення вимагає високого рівня професійної підготовки лікарів та медичного персоналу.

Дисципліна "Основи організації медичного забезпечення населення і військ" вивчає комплексну систему медичного забезпечення, яка охоплює організаційні, лікувально-профілактичні, санітарно-гігієнічні та протиепідемічні заходи, де головною метою є збереження здоров'я та життя військовослужбовців і цивільного населення у мирний час і під час бойових дій. Посібник "Основи організації медичного забезпечення населення і військ" розкриває ключові принципи та механізми функціонування медичної системи та об'єднує основи цивільного захисту та військової медицини, підкреслюючи їхню нерозривну єдність.

В посібнику наведено механізми проведення медичного сортування та евакуації розгортання етапів надання медичної допомоги від поля бою до стаціонару, організацію логістики медичного постачання. Надається увага вивченню груп санітарних втрат, особливостей їх структури, зокрема унаслідок впливу сучасної зброї, що є критично важливим для розуміння викликів сьогодення. Недооцінка важливості допомоги впродовж перших хвилин після поранення, травмування, недостатня увага до вивчення та опрацювання медичним персоналом алгоритмів дій згідно протоколів, стандартів надання допомоги на догоспітальному етапі призводить до ризику невинуватеного зростання летальності, якої можна уникнути, та вказує, що значну частину поранених можна врятувати за умов своєчасного та якісного надання домедичної допомоги, а ефективність спеціалізованої допомоги постраждалим суттєво зумовлена якістю надання допомоги на місці події.

Посібник "Основи організації медичного забезпечення населення і військ" має на меті допомогти у вивченні сучасних питань організації медичного забезпечення та розуміння комплексного підходу створення медичних підрозділів та надання спеціалізованої допомоги, особливо в умовах сучасних викликів та загроз, включаючи воєнні конфлікти та надзвичайні ситуації.

ЗМІСТ

ТЕМА 1	Нормативно-правові засади цивільного захисту в Україні. Захист населення і територій від надзвичайних ситуацій.....	4
ТЕМА 2		
Заняття №1	Основи цивільного захисту населення.....	21
ТЕМА 2		
Заняття №2	Основи цивільного захисту населення.....	40
ТЕМА 2		
Заняття №3	Основи цивільного захисту населення.....	58
ТЕМА 3	Медичний, біологічний і психологічний захист, забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення.....	68
Заняття №1		
ТЕМА 4	Організація цивільного захисту лікувальних та фармацевтичних закладів.....	107
Заняття №1		
ТЕМА 5	Завдання, організація та актуальні питання медичної служби ЗС України в умовах збройних конфліктів.....	120
Заняття №1		
ТЕМА 6	Сучасна система лікувально-евакуаційного забезпечення військ.....	137
Заняття №1		
ТЕМА 6	Сучасна система лікувально-евакуаційного забезпечення військ.....	164
Заняття №2		
	Тестові завдання.....	188
	Контрольні питання.....	220
	Література.....	223